
Façanes al ras. Exposició de les masies d'Olzinelles i Sant Martí de Montnegre

---

**Roser Clapés i Prat
i Marta Rosàs i Llopart**

Escola Taller de Medi Ambient (mòdul de Gestió turística)

Introducció

El coneixement de l'entorn, tant natural com humà, és un dels objectius prioritaris del mòdul de Gestió turística de l'Escola Taller de Medi Ambient de Sant Celoni.

En aquest sentit, va semblar que seria profitós iniciar un treball de camp per inventariar les masies dels termes de Sant Martí de Montnegre i Olzinelles. Bàsicament, es tractava de recollir informació sobre l'accés, estat actual de l'edifici, funció, història, material d'identificació gràfic i croquis de localització. Amb aquest projecte s'aconseguien dos objectius: d'una banda, el coneixement de la zona del Montnegre en els seus diferents aspectes, i, de l'altra, començar a omplir el buit d'estudis que hi ha sobre aquest tema i sobre el Montnegre en general.

La informació recollida es va donar a conèixer en una exposició: «Façanes al ras. Exposició de les masies d'Olzinelles i Sant Martí de Montnegre», oberta a la Rectoria Vella de Sant Celoni, entre el 21 de desembre de 1991 i el 6 de gener de 1992. Aquest treball és un petit resum del que es va presentar a l'exposició.

Tant el treball com l'exposició han estat realitzats per: Marta Cañas, Marc Cerrato, Roser Clapés, Rita Corbella, Mariajo de la Vega, Toni Galera, Joseba Gañán, Joan Hinojosa, Anna Jiménez, Albert Llavina, Idèlia López, Òscar Ramírez, Marta Rosàs, Mentxu Tossas, Carles Trevelo, Pepus Abril, Marta Miralles i Esther Prat, alumnes i professors del mòdul de Gestió turística.

Olzinelles

Situació

Situat a l'extrem nord-occidental del massís del Montnegre. S'hi arriba pel camí que segueix la vall d'Olzinelles des de Sant Celoni. És un camí que passa per davant de Can Valls i mor a la casa pairal de Ca l'Agustí. El bosc que l'envolta impressiona per la seva bellesa i pels seus arbres majestuosos.

Referències històriques

L'any 1179 apareix amb el nom de «Vallis Ollofredis», i també s'hi esmenta l'església de Sant Esteve.

El 1331 s'esmenta com a «Castrum Eulofredii», anomenat també «Vallis de Ulzinellis».

En altres documents de l'època s'anomena «Oltzinelles», «Olzinelles», «Ulzinelles» o «Otzinelles».

La parròquia de Sant Esteve d'Olzinelles

Es coneix l'existència de l'església de Sant Esteve des de 1170. La façana actual, però, és de 1786, com es pot veure a la data que hi ha a l'ull de bou.

Se sap que a principi del segle xv no hi va haver rector perquè la parròquia no era prou rica per mantenir-lo; el 1413 hi ha vuit parroquians, i el 1421, només set.

El 1440 passa a ser annexa de Sant Llorenç de Vilardell. El segle xvi, pel fet que cap de les dues parròquies no tenien casa rectoral, es va arreglar una casa del poble d'Olzinelles. Així, Olzinelles es converteix en la parròquia principal i Vilardell en la sufragània.

Es presenta un estudi de les masies existents en una zona del Montnegre i l'exposició que s'ha muntat per fer conèixer els resultats.

Per la poca bibliografia existent fins ara, s'ha treballat la zona del terme municipal de Sant Celoni en el Montnegre.

L'àmbit de treball s'ha concretat en les parròquies següents: Sant Cebrià de Fuirosos, Sant Martí de Montnegre, Sant Llorenç de Vilardell i Sant Esteve d'Olzinelles.

A la comunicació s'explica –a partir d'un visita comentada a l'exposició– quina ha estat la metodologia utilitzada per fer el treball de camp, el recull bibliogràfic i el de tradició oral, i es comenta la distribució d'una casa de pagès amb els seus elements (mobles, estris, roba, etc.) més característics, les feines i els diversos costums del pagès durant les quatre estacions de l'any. D'altra banda, es mostrarà la diferència que hi ha entre casa pairal i masia mitjançant la decoració de dues sales. Intentem difondre, així, un aspecte més de la vida del Montnegre.

Les masies

Can Draper (amb un pou de glaç)	Ca l'Agustí
Ca l'Alzina Vell	Can Móra
Can Valls (amb el forns de pega)	Ca l'Arabia
Can Plana	Veïnat de la Muntanya
Veïnat de Pocafarina:	d'en Vives:
Can Caseta	Can Pau Foguera
Can Nanes	Can Pau Plana
Can Xic Nanes	Can Poliva
Can Teró	Can Fèlix
Can Xarpa	Can Silvestre
Can Felip	Can Camps

Documentació

- 1257: Pere GARRELL i Elicsenda, de la parròquia de Sant Esteve d'Olzinelles.
- 1375: Elicsenda, filla i hereva de Pere de MONTSANT, muller de Francesc Ayendric, àlies MONTSANT, de la parròquia d'Olzinelles.
- 1510: Pere VALLORI, de la parròquia de Sant Cebrià de Fuirosos, ven un censal mort a favor de Pere Antoni VALLS d'Olzinelles.
- 1526: Peça de terra a lloc dit l'Arbosseda del terme d'Olzinelles.
- 1544: Bertomeu ALSINA i el seu gendre Joan Plana, àlies ALSINA, atorguen un tros de terra dit Peronella al terme d'Olzinelles.
- 1546: Joan ALSINA ven una peça de terra situada al terme d'Olzinelles, a la serra de n'AGUSTÍ.
- 1575: Creació d'un censal mort per obtenir diners per reparar l'església d'Olzinelles, feta pels parroquians: Antoni i Pere Miquel VALLS, Esteve i Antoni ALSINA, Llàtzer GARRELL i Miquel AGUSTÍ.
- 1583: Pere VALLS i Antoni ALSINA, obrers parroquials d'Olzinelles, i Francesc RIBOSA, obrer, Bernat LLORÓ, administrador d'ànimes, i Antoni BATTLE, sagristà, tots tres de Vilardell, acompanyats del rector, van a trobar el bisbe per parlar de la construcció de la rectoria de les dues parròquies.
- 1626: Sebastià ALSINA i Joan MÓRA, obrers de la parròquia d'Olzinelles.
- 1629: Miquel MÓRA i Martí PUIGVERT administren la Confraria del Roser d'Olzinelles.
- 1648: Es funda a la Confraria del Roser de Vilardell; en Marià PUIGVERT d'Olzinelles actua com a testimoni.
- 1734: Jaume ALSINA i Miquel ARABIA són administradors de la Confraria del Roser a Olzinelles.
- 1734: Antoni RIBA administra l'altar de Sant Isidre d'Olzinelles.
- 1737: En Pere VALLS «se oferí que-s tornassen a veure dits comptes, i lo que fos tornador, pagàs», després que el seu avi Joan VALLS, administrador durant molts anys de l'altar major d'Olzinelles, no donés comptes de la seva administració i se l'obligués a fer-ho sots pena de no deixar-lo entrar a l'església o de parar els oficis si ja hi hagués entrat.
- 1840: Data de construcció de la casa pairal de Can DRAPER que es pot veure en la barana de la balconada. Els DRAPER provenien de Gaserans; l'origen de la branca celonina prové d'un DRAPER que es va casar amb l'hereva de la família GARRELL d'Olzine-

lles. En un principi, la casa era al turonet que hi ha damunt de l'anomenat pou de glaç de Can Draper.

- 1847: Neix Miquel DRAPER i Batllori. Estudia farmàcia, i l'any 1871 s'estableix a Sant Celoni, funda la farmàcia i es casa amb Isabel Alfaras. Va escriure a *La Renaixença* i a *La Veu de Catalunya*. Autor d'alguns drames, entre els quals destaquen *Combats del cor*, *Carn i esperit*, i el drama teatral *Misteri de família*, estrenat al teatre Romea l'any 1877.
- 1908: Don Piu de Can VALLS d'Olzinelles és diputat provincial. Conegut per la seva hospitalitat: la gent de Sant Celoni sabia que podia anar a fer un carro de llenya a la propietat de Can VALLS; els pobres captaires rebien aixopluc i minestra per un dia. També va col·laborar amb la Cooperativa La Previsora en les festes de l'1 de maig: era tradició anar a fer l'arròs als boscos de Can VALLS, a les fonts de l'Arenyal i de la Pega.

FOGATGE DE 1360 (aproximadament)

DE LA PARRÒQUIA D'AULINELES (Olzinelles)

Primerament en Garrell
Ítem n'Agostín (Ca l'Agustí)
Ítem na Closa
Ítem n'Aulina (Ca l'Alzina)
Ítem en Vayl (Can Valls)
Ítem en Puyg Oriol
Ítem en Triya
Ítem en Prat
Ítem n'Agostín sa Loreda

Suma: IX focs

Els fogatges no són veritables censos de població, sinó unes senzilles llistes cobratòries. Enumeren els caps de família obligats a pagar l'impost per cada foc o casa. En aquestes llistes no apareixen els focs eclesiàstics ni diversos focs laics (nobles i senyors) que també eren privilegiats i estaven exempts de l'impost.

FOGATGE DE 1553

PARRÒQUIA DE SANT ESTEVE D'ALZINELLES

Fogatjat a 15 d'agost de 1553 per Pere Agostí, obrer

Joan Gatell
Steve Alzina (Ca l'Alzina)
Antoni Valls (Can Valls)
Pere Agostí (Ca l'Agustí)
En [...] Domènec té lodada la rectoria

Vilardell

Situació

El municipi de Vilardell es troba a la vall del sot de Bocs o d'en Coll, entre la vall d'Olzinelles i la de Sant Martí de Montnegre. Comprèn una desena de masies que s'estenen

des de les vores del riu Tordera fins al turó de Rodís i el coll de Vilardell. El camí que porta a aquesta parròquia és el mateix que duu a la de Sant Martí de Montnegre.

Referències històriques

Del lloc de Vilardell, en tenim les primeres notícies l'any 998, al Cartulari de Sant Cugat; s'anomena «Vilarzello». Torna a aparèixer en documents de 1075: «Loco vocitato Vilarzell» i «Villa vocitata Vilarzell», sense constar en cap dels casos ni l'església ni el castell de Vilardell. El 1382, trobem el castell esmentat a la documentació. La baronia de Vilardell era propietat de la família de Soler.

Un element característic de la parròquia i conegut arreu de la comarca és la roca o cova del Drac, localitzada prop del molí d'en Coll, motiu de la llegenda del cavaller Soler de Vilardell.

Durant el segle xx, els masos s'han anat abandonant i, actualment, són segona residència de famílies de ciutat. Les urbanitzacions construïdes els darrers anys han degradat força el paisatge.

La parròquia de Sant Llorenç de Vilardell

No hi ha documentació de la capella fins a l'any 1279, tot i que alguns historiadors la consideren d'origen pre-romànic. L'edifici ha sofert moltes reformes al llarg dels anys. Actualment, es troba en un estat molt precari.

L'any 1151, a Vilardell només quedaven les ruïnes de la casa rectoral, i per aquest motiu el rector vivia al poble de Sant Celoni. De l'any 1350 al 1379, a causa dels pocs habitants i la poca riquesa, no es va nomenar rector. A mitjan segle xvi, la parròquia passa a ser sufragània de la d'Olzinelles, ja que els feligresos de Vilardell no havien complert el compromís de construir una rectoria al seu terme.

Les masies

Molí d'en Coll	Can Xifré
Can Coll	Can Caions
Cal Batlle	Can Gaspar
Can Riera de Vilardell	Can Rusques

Documentació

Segles x i xi: Segons Grivé, el castell o casa senyorial del llegendari SOLER DE VILARDELL, després senyors ALFAU, CAHORS, etc., és a cal Batlle, al peu del torrent d'aquest nom.

1313: El militar BERENGUER DE VILARDELL funda un benefici en l'altar de Santa Maria d'aquesta parròquia.

1337: Establiment emfitèutic atorgat pels consorts Jaume de Puig i Bertomeua, hereus de Ramon MARULL, i la seva muller, Caterina, de Sant Celoni, a favor de Guillem de NES PLER, de la mateixa vila, per una porció de terra a la parròquia de Sant Llorenç de Vilardell anomenada Camp Florit.

1382: Àpoca de Pere de SOLER, donzell, senyor del castell de Vilardell, a favor de Ponç Vilardell per una peça de terra al sot de Bocs.

1400: Pere ROCA, de la parròquia de Vilardell.

1419: Guillem de Riudeperes ven possessions a Vilardell, entre altres llocs, a Pere Julià.

1498: Sebastià SALVÀ, rector de la parròquia de Vilardell, fa d'escrivà.

1498: Miquel LLORÓ, obrer parroquial, guarda una custòdia de plata.

1526: El castell i baronia de VILARDELL, causa de diferents aliances matrimonials, passen a ser propietat de la família CAHORS-SOLER.

1530: Jaume LLORÓ, pagès de Sant Celoni, fa testament a Vilardell.

1543: Antic CORNELL, de la parròquia de Vilardell.

1553: Joan COLL, veí de Vilardell, obté autorització del Batlle General de Catalunya per implantar en aquell lloc un molí fariner.

1558: Elisabet, vídua de Jeroni Parera, àlies BATLLE, de la parròquia de Sant Llorenç de Vilardell, i el seu fill Antoni BATLLE. Signa el document Jaumet CAHORS I SOLER, senyor del castell de VILARDELL.

1583: Francesc RIBOSA, obrer, Bernat LLORÓ, administrador d'ànimes i Antoni BATLLE, sagristà, tots tres de Vilardell, juntament amb els obrers d'Olzinelles i el rector, van a trobar el bisbe per parlar de la construcció de la rectoria de les dues parròquies.

1600: Per al benefici de l'altar de Santa Maria, entre d'altres, en Gual de VILARRASA ha de col·laborar amb «tretze quartans de forment» per les diades de Sant Pere i Sant Feliu, i el mateix Gual, «per lo mas SOLER, nou quartans de forment».

1648: Es funda la Confraria del Roser de Vilardell, amb el consentiment de Pere COSTA, batlle, i Bernat XIFRÉ; en Marià PUIGVERT, d'Olzinelles, i en Pere VIVET, de Vilardell, actuen com a testimonis. Els primers administradors són Joan Pau LLORÓ, Joan Pau RIERA i Joana LLORÓ, vídua.

1665: Els DELFAU compren el castell i la baronia de VILARDELL, però, en quedar-se sense descendència, venen VILARDELL a la família GOLORONS (1729).

1734: La Confraria de Sant Llorenç de Vilardell és administrada per en Joan RIERA i en Manel RANOM.

1779: Antoni GOLORONS, baró de VILARDELL, és patró del benefici de l'altar de Santa Maria de Vilardell.

FOGATGE DE 1360 (aproximadament)

DE LA PARRÒQUIA DE VILARDELL

Primerament en Riera (Can Riera)

Ítem en Prat

Ítem en Loron

Ítem en Corneyl

Ítem en Johan

Ítem en Rosa Oler

Ítem n' Esgleyes

Ítem en Coyl (Can Coll)

Suma: VIII foch

A aquest grup s'ha d'afegir la DOMO DE VILARDELLO (Casa forta o Força de Vilardell), foc laic privilegiat i exempt d'impost. Aleshores el senyor de les terres de Vilardell era el donzell PERE DES SOLER.

FOGATGE DE 1553

PARRÒQUIA I TERME DE VILARDELL

Fogajat a 12 de juliol de 1553 per en Pere Lloró com a tinent, comissió segons dix d'Antonio Lloró, batlle de dita parròquia, son pare.

Antoni Lloró batlle

Joan Coll (molí d'en Coll)

Salui Costa

Antoni batlle (Cal Batlle?)

Salvador Riera (Can Ribera)

Lorens Xifre (Can Xifré)

En Ribosa, qui està en la casa d'en Cornell

Montnegre

Situació

Situat al vessant septentrional del massís de Montnegre, a la capçalera de la riera del mateix nom. Es gaudeix d'un magnífic panorama: el Montseny, el castell de Montsoriu, Breda i tota la comarca de la Selva. El camí, un cop passada la Tordera, avança cap a Sant Llorenç de Vilardell i Cal Batlle. Més tard, després d'un rierol, es troben les masies de Can Riera i Can Xifré. També passa pel costat de Can Ginestar, fins a arribar a un petit nucli urbà format per Ca l'Auladell, la Rectoria i l'església parroquial.

Referències històriques

La baronia del Montnegre, pertanyent a la família dels Gualba, abastava les parròquies de Montnegre, Fuirosos, la Batllòria i Gualba. El seu castell era prop de l'església parroquial de Sant Martí, i s'intueixen les seves restes al turonet de l'Hostal.

La població del municipi va augmentar a partir del segle **xvi** (any 1553: 30 habitants; 1708: 110 habitants; 1845: 216 habitants; 1889: 230 habitants), però des de mitjan segle **xx** hi ha hagut una important davallada que ha despoïat pràcticament tota la muntanya. Actualment, tan sols hi resten dues cases habitades.

La parròquia de Sant Martí de Montnegre

La primera referència d'aquesta església és de l'any 998, en el Cartulari de Sant Cugat. Uns pergamins de 1286 i 1296, conservats a l'arxiu de la casa Alfaras de Sant Celoni, esmenten també la parròquia.

Durant molt temps l'església es trobà en estat ruïnós, com ho constaten les visites pastorals des de 1379 fins a 1776. L'edifici actual correspon al segle **xviii**. L'any 1508, hi havia dues campanes que repicaven tres cops al dia. L'any 1796 es dona el permís per beneir una campana nova. Sant Martí de Montnegre tenia unida com a sufragània la parròquia de Sant Cebrià de Fuirosos i la capella de la Batllòria, amb un sol rector.

Les masies

Can Vilarrasa	Can Cases
Can Ponet	Can Ginestà
Can Mainou	Ca l'Auladell
Can Sidro	Can Preses
Can Terrades	Can Joan de l'Om
Ca l'Arabia	Can Crous

Documentació

- 1106: Ramon Bernat i Pere de CONAMINA donen a Pere d'Argimont, la seva muller i descendència, el mas que tenien al comtat de Barcelona i en la parròquia de Sant Martí de Montnegre, al lloc anomenat CONAMINA.
- 1200: Capitulacions matrimonials de Davídic, fill de Martí d'Era Roja i Boneta, amb Guillema, filla de Berenguer d'ARABIA i Dolça. El marit rep en heretament dels seus pares cases i quintanes en les parròquies de Sant Martí de Montnegre i Sant Cebrià de Fuirosos, que aporta amb escreix a la muller.
- 1326 (aprox.): Arnau de GUALBA, senyor del castell de MONTNEGRE, funda dos beneficis a l'església parroquial de Sant Martí de Montnegre: un sota l'advocació de Santa Maria i un altre dedicat a Sant Nicolau i Santa Caterina.
- 1385: Ponç Batlle, de Palafoles, compra un tros de terra al lloc ça Closa, sota el domini directe de l'altar de Sant Nicolau i Santa Caterina de l'església de Sant Martí de Montnegre.
- 1411: Pere Aragay, de Palafoles, compra una peça de terra de Santa Maria de Pineda, al lloc de Pegueres, sota el domini directe de l'altar de Sant Nicolau de la parròquia de Sant Martí de Montnegre.
- 1458: Bernat Artau, rector de Sant Martí de Montnegre, fa d'escrivà.
- 1464: Els habitants del terme i castell de MONTNEGRE es queixen al rei Pere IV. Amb motiu de l'imminent perill de guerra, Violant de GUALBA, tutora del seu fill Gual de GUALBA, els havia obligat a treballar en el castell, quan aquest ja estava pràcticament enderrocat, sense teulada. Els habitants del terme havien entregat més de 200 lliures per a obres de reparació. Per tot això, Pere IV resol que no se'ls demani més diners ni s'obligui els homes a fer guarda i custòdia del castell. Si donya Violant vol fer obres i muntar guardes, que ho pagui amb els seus propis diners.
- 1483: Jaume Gelat de Pineda compra una peça de terra al lloc dit pla de la Sureda, sota el domini directe del benifet de Sant Nicolau i Santa Caterina de Sant Martí de Montnegre.
- 1485: «Gerard de GUALBA era senyor de Montnegre i el mas Ribot, a prop de la casa ALBANELL o unit amb la mateixa, establint-se el mas AGUSTÍ».
- 1485: Els pagesos de remença prenen el castell de MONTNEGRE, situat a prop d'Hostalric, propietat del senyor de GUALBA. L'atac va ser tan imprevisit que no hi havia ni la guàrdia ni els mitjans necessaris per oferir una resistència eficaç. Gualba va caure presoner, però va ser alliberat. Els pagesos van prendre possessió del castell i de tot el que hi van trobar.
- 1485: A l'Arxiu Parroquial de GUALBA s'indica que don Gerardus de GUALBA és senyor de MONTNEGRE i del mas RIBOT, prop de la casa ALBANELL o juntament amb aquesta, establint-se el mas AGUSTÍ.
- 1528: Anna Caterina, donzella filla de Joan Guerau de GUALBA, senyor del castell de MONTNEGRE i la VALLÒRIA.

- 1568: Jaume Poch, veí de Sant Celoni, és notari del terme del castell de MONTNEGRE.
- 1734: Joan GENESTAR i Josep BADELL són administradors de l'altar de Sant Martí de Montnegre.
- 1734: Fèlix VALÈNCIA i Pau AULADELL administren la Confraria del Roser de la parròquia de Montnegre.
- 1879: Joan CABALLÉ paga el banc de l'administració de la Confraria del Roser.
- 1927: El municipi de MONTNEGRE, juntament amb FUIROSOS, s'agreguen al municipi de SANT CELONI.

Les masies

Cal Rector	Can Mas
Can Lloró	Ca l'Oller
Can Cornell	Can Puig
Can Macià de Baix	Can Bach
Can Patraques	Can Torres
Can Terrades	Mas Forn del Vidre
Can Vernenc	Can Riera de Fuirosos

Documentació

- 1200: Capitulacions matrimonials de Davídic, fill de Martí d'Era Roja i Boneta, amb Guillema, filla de Berenguer d'ARABIA i Dolça. El marit rep en heretament dels seus pares cases i quintanes en les parròquies de Sant Martí de Montnegre i Sant Cebrià de Fuirosos, que aporta amb escreix a la muller.
- 1261: El prior de Sant Marçal de Montseny fa un establiment emfitèutic, a favor de Pere de MAS i Ramona, d'un mas situat a Sant Cebrià de Fuirosos, al lloc dit Mas del Pi.
- 1336: Jaume TERRADES, de la parròquia de Sant Cebrià de Fuirosos, és procurador de Pere Aulomar, ciutadà de Barcelona.
- 1351: Es fa un cens ordenat pel rei Pere III. Se'n diu Fuiroles i té vuit focs o cases.
- 1458: Pere VALLORI, de la parròquia de Sant Cebrià de Fuirosos.
- 1510: Pere VALLORI, de la parròquia de Sant Cebrià de Fuirosos, ven un censal mort a Pere Antoni VALLS, d'Olzinelles.
- 1578: Martí OLLER i Miquel Bas són els obrers parroquials de Fuirosos.
- 1593: Martí OLLER, de la parròquia de Fuirosos.
- 1628: Miquel RIERA administra la Confraria del Roser de Sant Cebrià de Fuirosos.
- 1734: Pere Joan CASELLAS i Josep RIERA, administrador de l'altar major de Sant Cebrià de Fuirosos.
- 1734: Ramon OLIVER i Gregori MAS administren la Confraria del Roser de Fuirosos.
- 1772: Construcció o remodelació de Can PUIG. La data es troba al porxo.

FOGATGE DE 1553

PARRÒQUIA, TERME I CASTELL DE MONTNEGRE

Fogajat a 11 de juliol de 1553 per en Benet Vallori, batlle de dita parròquia, terme i castell.

MONTNEGRE

Mn. Perot Pellisser, vicari
Franci Carranca en lo castell
Antoni Arana
Antoni Cases (Can Cases)
Pere Genestar (Can Ginestar)
Martí Preses (Can Preses)

Fuirosos

Situació

La vall de Fuirosos, que té les fonts en els cims més alts de la muntanya i és una de les de major longitud del Montnegre, acull la petita parròquia del mateix nom. Un camí la remunta des de la Batllòria, passant per Ca l'Oller i Can Bach i, després de Can Puig, arriba al nucli on s'agrupen la parròquia, Can Torres i el Mas Forn del Vidre, indici de l'activitat industrial de l'indret. Al capdamunt de la vall es troben Can Lari.

Referències històriques

«In valle quam dicunt Fuyarosos et in villa quam vocani Presas [...]». Així comença un document de l'any 1022, la primera referència d'aquest municipi. També s'observa l'existència de Can Preses, masia de Montnegre.

L'any 1351, en el cens ordenat pel rei Pere III, se'n diu «Fuiroles» i té vuit focs o cases.

La parròquia de Sant Cebrià de Fuirosos

La primera referència històrica de l'església de Fuirosos és de 1259. D'origen romànic, ha estat refeta en diferents ocasions, i actualment no es pot incloure en cap estil concret. El campanar, de planta rectangular i coronat amb merlets, és del segle *xvi*.

Des del segle *xiv* depèn de la parròquia de Sant Martí del Montnegre. El segle *xix*, i fins a 1927, va formar part del municipi de Montnegre. A partir d'aquesta última data, es va agregar al poble de Sant Celoni.

FOGATGE DE 1553

PARRÒQUIA, TERME I CASTELL DE MONTNEGRE

Fogajat a 11 de juliol de 1553 per en Benet Vallori, batlle de dita parròquia, terme i castell.

SANT CEBRIÀ DE FUIROSOS

Vicens Riera (Can Riera)
Jaume Cebrià, en lo Mas Gema
Bertomeu Oliver
Joan Torra (Can Torres)
Pere Bach (Can Bach)
March Puig (Can Puig)
Martí Oller (Ca l'Oller)
Miquel Mas (Can Mas)
Vicens Maynou
Pere Julià
Nicolau Terrades (Can Terrades)

Bibliografia

Alfaras, J.M. (1984): «Can Cases, el lloc de l'acampada», *5a ronda vallesana*, Sabadell, pàg. 42-46.

Balari Jovany, J. (1899): *Orígenes históricos de Catalunya*. Barcelona.

Boada, M.; J. Lloret; J. Orri (1991): «Sant Celoni», *Gran geografia comarcal de Catalunya*, vol. II, Vallès Occidental, Vallès Oriental i Maresme. Barcelona, pàg. 284-290.

Els castells catalans (1969): Vol. II, Rafael Dalmau Editor, pàg. 312-314, 325-326.

Grivé i Masó, M. (1988): *Recull de temes d'història local*. Sant Celoni.

Iglésies, J. (1979): *El fogatge de 1553, estudi i transcripció*. Fundació Salvador Vives Casajuana. Barcelona, 1979.

L'alzinar, vall d'Olzinelles, Montnegre (1984). Centre d'Estudis i Documentació del Baix Montseny. Sant Celoni, pàg. 24-32.

«L'engrandiment de Sant Celoni. Montnegre i Fuirosos s'agreguen a la nostra vila», *Montseny, periòdic comarcal*, 1927.

«L'engrandiment de Sant Celoni. El terme municipal de la Batllòria també està fusionat amb el nostre», *Montseny, periòdic comarcal*, 1927.

Majó, J. (1929): «El «Molí d'En Coll»», *Germinal*, núm. 10, any II, abril de 1929, pàg. 2; núm. 11, any II, maig de 1929, pàg. 8-9.

Martí Bonet, J.M. i altres (1981): *Catàleg monumental de l'Arquebisbat de Barcelona*. Vallès Oriental, vol. I/1. Barcelona.

Pla, J. (1984): «La nostra història: Don Piu de Can Valls», *Germinal*, núm. 47, setembre de 1984.

Pla, J. (1984): «La nostra història: Montnegre, antiga baronia», *Germinal*, núm. 50, desembre de 1984.

Pla, J. (1985): «Celonins il·lustres: Sr. Miquel Draper i Batllori», *Germinal*, núm. 58, setembre de 1985.

Pons i Guri, J.M. (1984): Inventari dels pergamins de l'Arxiu Històric Fidel Fita d'Arenys de Mar. Barcelona.

Pons i Guri, J.M. (1989): «Documents sobre fogatges de Montclús i de Montseny (segle XIV)», *Recull d'estudis d'història jurídica catalana*, vol. I. Barcelona, pàg. 233-254.

Ros, I. de (1935): «Llinatges santcelonins», *Montseny, periòdic comarcal*, núm. 352, extraordinari de Setmana Santa.

Vergés, P. (1911): *Gualba*. Barcelona.

Vilagel iu, J. (1981): *Les parròquies rurals de Sant Celoni*. Sant Celoni.